

ОРИГІНАЛЬНА НАУКОВА РОБОТА

ОРГАНІЗАЦІЯ ВІДБОРУ В СЕКЦІЮ КІОКУШИНКАЙ КАРАТЕ ХЛОПЦІВ 8 РОКІВ

Софія Мухіна, Світлана Марченко

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Анотація

Мета дослідження – визначити факторну модель морфофункціональної та рухової підготовленості хлопців 8 років на етапі початкового відбору до спортивної секції кіокушинкай карате.

Матеріали і методи. У дослідженні взяли участь 32 хлопці 8 років. Діти та їхні батьки були інформовані про всі особливості дослідження і дали згоду на участь в експерименті. Для вирішення поставлених завдань були використані методи дослідження: теоретичного аналізу і узагальнення даних науково-методичної літератури; хронометражу навчальних завдань; педагогічного тестування; методи математико-статистичної обробки даних.

Результати. Отримана факторна модель комплексної оцінки перспективності хлопців 8 років у процесі відбору на початковому етапі спортивної підготовки. У результаті аналізу кореляційної залежності між тестовими завданнями встановлено їх високу інформативність. Пріоритетне місце у факторній структурі займають антропометричні показники та процеси розвитку швидкісних, швидкісно-силових та координаційних здібностей.

Висновки. Найбільшу інформативність для комплексної оцінки перспективності дітей під час відбору для занять у спортивній секції карате мають результати тестів: «Біг 30 м» (,889), «Стрибок у довжину з місця» (,748), «Окружність грудей» (,839), «Маса тіла» (,801), «Стойка на одній нозі з закритими очима» (,834), «Ходьба по прямій лінії після 5 обертів» (,855).

Ключові слова: хлопці, відбір, морфофункціональна підготовленість, рухова підготовленість, факторний аналіз, карате.

Вступ

Пандемія, малорухливий спосіб життя, дистанційне навчання створили всі умови для зниження рухової активності молоді та погіршення стану здоров'я дітей.

Результати щорічного оцінювання фізичної підготовленості населення, показали, що у 2018/2019 навчальному році недостатній рівень фізичної підготовленості мали 65,1% учнів [1]. Ситуація, яка склалася, вимагає кардинальних змін та модернізації підходів до розвитку та популяризації фізичної культури учнів та учнівського спорту [2, 3, 4], підвищення значущості спорту в соціальному і політичному житті суспільства, створення позитивних моделей поведінки і формування моральних цінностей [5, 6]. Проблема спортивної орієнтації і відбору в секцію кіокушинкай карате є актуальною та потребує подальшого осмислення.

Мета дослідження – визначити факторну модель морфофункціональної та рухової підготовленості хлопців 8 років на етапі початкового відбору до спортивної секції кіокушинкай карате.

Матеріали і методи

Учасники дослідження. У дослідженні взяли участь 32 хлопці 8 років. Діти та їхні батьки були інформовані

про всі особливості дослідження і дали згоду на участь в експерименті.

Організація дослідження. Для вирішення поставлених завдань були використані методи дослідження: теоретичного аналізу і узагальнення даних науково-методичної літератури; хронометражу навчальних завдань; педагогічного тестування; методи математико-статистичної обробки даних.

Для оцінки фізичного розвитку проводили антропометричне обстеження. Визначали масу тіла, довжину тіла, окружність грудної клітини, життєву ємність легень, динамометрію правої та лівої рук. У програму тестування рухової підготовленості ввійшли загальновідомі тести: біг 30 м, біг 300 м, нахил тулуба вперед із положення сидячи, підтягування у змішаному висі на канаті, стрибок у довжину з місця, човниковий біг 4x9 м, вправи на поєднання рухів руками, тулубом і ногами, стойка на одній нозі з закритими очима, ходьба по прямій лінії після 5 обертів.

Статистичний аналіз. У дослідженні використовувалася програма – IBM SPSS 26. Для узагальнення та скорочення кількості змінних і об'єднання їх у групи на основі характерних зв'язків використовувався факторний аналіз.

Результати

Для визначення структури морфофункціональної і рухової підготовленості хлопчиків 8 років був проведений факторний аналіз по 15 показникам тестування. У процесі аналізу виділилось чотири фактори які пояснюють 71,408% сумарної дисперсії показників.

Перший фактор можна інтерпретувати як фактор комплексного прояву провідних рухових здібностей, так як в нього з високими вагами увійшли показники, що характеризують стан рухової сфери з різних сторін. Фактор має найбільшу інформативність (22,423%). Він корелює з результатами «Біг 30 м» (,927), «Стрибок у довжину з місця» (-,854), «Біг 300 м» (,826), «Човниковий біг 4x9 м» (,735). Фактор отримав назву комплексний. Наступний за величиною вкладу в сумарну дисперсію вибірки другий фактор (інформативність 21,263%) був ідентифікований як фактор антропометричних відмінностей. Він корелює з результатами «Окружність грудей» (,908), «Маса тіла» (,893), «Довжина тіла» (,819). Третій фактор (інформативність 16,558%) корелює з результатами «Стойка на одній нозі з закритими очима» (,886), «Вправи на поєднання рухів руками, тулубом і ногами» (,728), «Ходьба по прямій лінії після 5 обертів» (-,702), «Підтягування у змішаному висі на канаті» (,652). Фактор отримав назву координація рухів і силова підготовленість. Фактор 4 корелює з результатами «Нахил тулуба вперед із положення сидячи» (,809) і характеризує гнучкість. Його внесок в загальну дисперсію вибірки становить 11,163%. Аналіз спільностей указує, що запропонована батарея тестів є інформативною.

Список літератури

1. «Про затвердження Рекомендацій щодо стратегічного розвитку фізичного виховання та спортивної підготовки серед учнівської молоді на період до 2025 року»: Наказ Міністерства освіти і науки України від 15 лютого 2021 року № 194. Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0194729-21#Text>
2. Марченко, С., & Коваленко, К. (2020). Оптимізація режиму навчання техніки прямого удару ногою «має гері» в кіокушинкай карате хлопців 10 років. *Журнал теорії та методології навчання*, 1(1), 33-39. <https://doi.org/10.17309/jltm.2020.1.05>
3. Марченко, С., & Тараненко, О. (2020). Керування ефективністю навчання техніки колового удару ногою «маваші гері» у кіокушинкай карате хлопців 10 років. *Теорія та методика фізичного виховання*, 20(4), 262-268. <https://doi.org/10.17309/tmfv.2020.4.10>
4. Марченко, С., & Гандимов, Б. (2021). Розвиток силових здібностей ігровими засобами з елементами одноборств на спортивно-оздоровчому етапі у дівчат 10 років. *Журнал теорії та методології навчання*, 2(2), 68-74. <https://doi.org/10.17309/jltm.2021.2.03>
5. Synarski, W. J. (2019). General canon of the philosophy of karate and taekwondo. *Ido Movement for Culture*, 19(3), 24-32. Scopus. <https://doi.org/10.14589/ido.19.3.3>
6. Augustovicova, D., Argajova, J., Rucik, L., & Thomson, E. (2020). Development of a reliable and valid kata performance analysis template. *Journal of Physical Education and Sport*, 20(6), 3553-3559. Scopus. <https://doi.org/10.7752/jpes.2020.06479>
7. Марченко, С., & Безпалько, Д. (2020). Контроль і оцінка координаційних здібностей хлопчиків 7 років на етапі початкової підготовки в кіокушинкай карате. *Журнал теорії та методології навчання*, 1(2), 82-88. <https://doi.org/10.17309/jltm.2020.2.06>
8. Марченко, С., & Вердиш, Я. (2021). Оцінка надійності та інформативності показників координаційної підготовленості хлопчиків 8 років. *Журнал теорії та методології навчання*, 2(1), 21-28. <https://doi.org/10.17309/jltm.2021.1.03>
9. Марченко, С., & Поручіков, В. (2011). Оцінка рухової підготовленості хлопчиків молодших класів. *Теорія та методика фізичного виховання*, (7), 14-17. Retrieved із <https://tmfv.com.ua/journal/article/view/723>
10. Podrigalo, L.V., Iermakov, S.S., & Jagiello, W. (2017). Special indices of body composition as a criterion of somatic development of martial arts practitioners. *Archives of budo science of martial arts and extreme sports*, 17(13), 5-12.

Наведені дані підтверджують знання про важливе значення контролю на початкових етапах відбору дітей, які практикують одноборства і бойові мистецтва [7, 8]. На етапі початкового відбору перевагу слід віддавати простим педагогічним тестам, які характеризують загальну рухову підготовленість. Особливу увагу слід приділяти тестам, що оцінюють швидкісні, координаційні здібності, витривалість [7, 9,] та антропометричні вимірювання [10], які можна використовувати в якості критерію відбору юних спортсменів для занять карате.

Висновки

У факторній структурі комплексної оцінки перспективності хлопців 8 років у процесі відбору на початковому етапі пріоритетне місце займають процеси розвитку швидкісних, швидкісно-силових та координаційних здібностей та антропометричні показники. Найбільшу інформативність для комплексної оцінки перспективності дітей під час відбору для занять у спортивній секції карате мають результати тестів: «Біг 30 м» (,889), «Стрибок у довжину з місця» (,748), «Окружність грудей» (,839), «Маса тіла» (,801), «Стойка на одній нозі з закритими очима» (,834), «Ходьба по прямій лінії після 5 обертів» (,855).

Конфлікт інтересів

Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

ORGANIZATION OF SELECTION FOR THE KYOKUSHIN KARATE SECTION OF 8-YEAR-OLD BOYS

Sofia Mukhina, Svitlana Marchenko

H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University

The purpose of the study was to determine the factor model of morphofunctional and motor fitness of 8-year-old boys at the stage of initial selection for the Kyokushin Karate sports section.

Materials and methods. The study involved 32 boys aged 8 years. The children and their parents were informed about all the features of the study and agreed to participate in the experiment. To solve the tasks were used research methods: theoretical analysis and generalization of scientific and methodological literature; timing of educational tasks; pedagogical testing; methods of mathematical and statistical data processing.

Results. A factor model of a comprehensive assessment of the prospects of 8-year-old boys in the selection process at the initial stage of sports training is obtained. As a result of the analysis of correlation dependence between test tasks

their high informativeness is established. Anthropometric indicators and processes of development of speed, speed-power and coordination abilities occupy a priority place in the factor structure.

Conclusions. The most informative for a comprehensive assessment of the prospects of children during the selection for training in the karate sports section are the results of tests: "Running 30 m" (, 889), "Long jump" (, 748), "Chest circumference" (, 839) , "Body weight" (, 801), "Stand on one leg with eyes closed" (, 834), "Walking in a straight line after 5 turns" (, 855).

Keywords: boys, selection, morphofunctional fitness, motor fitness, factor analysis, karate.

Information about the authors:

Mukhina Sofia: sofiya.muhina3@gmail.com; <https://orcid.org/0000-0002-8715-6715>; H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, Alchevskykh St, 29, Kharkiv, 61002, Ukraine.

Marchenko Svitlana: sport-svet1968@ukr.net; <https://orcid.org/0000-0002-1013-9511>; H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, Department of Theory and Methodology of Physical Education, Alchevskykh St, 29, Kharkiv, 61002, Ukraine.

Надійшла: 05.11.2021. Прийнято: 20.11.2021. Опубліковано: 15.12.2021